

УДК: 336.71(477)

DOI: 10.31891/2307-5740-2018-264-6(1)-125-129

СВТУХ Л. Б.,

ГІРНЯК В. В.

ДВНЗ «Університет банківської справи», Львівський інститут

РИНОК РОЗДРІБНИХ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ ТА НАПРЯМИ ЙОГО АКТИВІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

У статті узагальнено практику діяльності банків на роздрібному ринку та визначено напрями його активізації в Україні. Автори до ринку роздрібних банківських послуг відносять ту частину послуг банківських установ, що надаються населенню (фізичним особам, домогосподарствам) для задоволення їх особистих потреб, не пов'язаних з підприємницькою діяльністю. Розглянуто ринок роздрібних банківських послуг за видами пропонованих послуг та здійснюваними банківськими операціями. Проведений аналіз окремих показників ринку роздрібних банківських послуг в Україні.

Ключові слова: банк, банківська послуга, ринок роздрібних банківських послуг, інфраструктура ринку банківських послуг, рівень проникнення.

YEVTUKH L.,

HIRNYAK V.

Banking University, Lviv Institute

THE MARKET OF RETAIL BANKING SERVICES AND DIRECTIONS OF ITS ACTIVATION IN UKRAINE

The article summarizes the practice of banks in the retail market and determines the directions of its activation in Ukraine. Authors to the market of retail banking services include that part of the functions of banking institutions provided to the population (individual, households) to meet their personal needs, not related to the entrepreneurial activity. The market of retail banking services by types of offered services and carried out banking operations are considered. The analysis of individual indicators of the retail banking services market has been carried out in Ukraine. During 2011-2017, positive growth was observed annually for retail deposits in foreign currency, money transfers, and operations with payment cards. In particular, for 2014-2015 the rest of the indicators surveyed confirm the changing tendencies, there were significant decreases in lending services, foreign exchange operations. In 2017, favorable macroeconomic conditions provided an increase in the provision of services to the population by banking institutions according to all indicators. The relative indicators of the retail banking market development are the penetration of net retail loans and penetration of retail deposits. The indicators mentioned above from 2010 decreased rapidly, by the end of 2017, they accounted for 3,1% and 16,1%, respectively. So this is evidenced by the low level of population activity in obtaining loans and placement of funds in banks in Ukraine. Consequently, the retail banking market has many reserves for further development. Banking institutions continue to optimize, reducing the number of branches, which does not always positively affect the retail market. Nevertheless, the consumer must receive the services of the decent quality according to their needs and financial capacity. Aforementioned will be facilitated by the more active activity of banking institutions, in particular about the development of its network, the spread of remote methods of service to the population, the provision of quality services and the formation of the needs of customers in their obtaining.

Keywords: bank, banking services, market of retail banking service, infrastructure of market banking services, penetration.

Постановка проблеми. Загальновідомо, ознакою цивілізованого суспільства є розвинута банківська система. В Україні банківські установи надають широкий спектр послуг як населенню, так і підприємствам різних форм власності, установам, організаціям у тому числі державним; серед клієнтів банку можуть бути як виробничі підприємства, так і фінансово-кредитні установи, громадські організації. Специфіка банківських послуг для кожного з клієнтів у першу чергу зумовлюється їх потребами, особливостями діяльності, характером виробничих процесів. Зазвичай, більшу частину доходів банки отримують за рахунок юридичних осіб, проте імідж банку значною мірою формується на основі його співпраці з фізичними особами, які можуть бути в т. ч. і працівниками згаданих підприємств, організацій, установ.

Таким чином, успішна співпраця з фізичними особами сприятиме також ширшому залученню юридичних осіб до кола клієнтів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні проблеми функціонування банківських установ, особливості і закономірності надання ними банківських послуг активно досліджуються науковцями і практиками. Зокрема, роздрібні послуги в діяльності банків, особливості ринку роздрібних банківських послуг та його окремих складових досліджують Н. Маслова [1], О. Песляк [1], О. Собків [2], З. Сороківська [3], А. Ярова [4]; інноваційні механізми ритейлу в банківському секторі України досліджують Г. Голуб [5], А. Демченко [6], О. Лапко [6], О. Сідельник [5]; досвід іноземних банків у наданні роздрібних банківських послуг в умовах розвитку цифрових мобільних технологій у статті [7] розкриває С. Кириленко; О. Русин, Р. Скалюк розглядають виклики та перспективи розвитку банківської системи України [8] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Згадані публікації загалом відображають погляди їх авторів на зазначену проблематику та безумовно мають наукову цінність. Проте,

на нашу думку, на сьогодні потребує додаткових досліджень ринок роздрібних банківських послуг у розрізі усіх послуг, що надаються чи можуть бути запропоновані клієнтам банківськими установами. Це дозволить виявити незадіяні ресурси, потенційні можливості учасників ринку.

Формулювання цілей. Метою даного дослідження є узагальнення практики діяльності банків на роздрібному ринку та визначення напрямів його активізації в Україні.

Викладення основних результатів дослідження. Діяльність банківських установ безпосередньо пов'язана з наданням банківських послуг, від результативності яких залежить як фінансова стійкість банку, так і стабільність національної економіки.

На думку Н. Нагійчук, банківська послуга – це діяльність банківської установи, що здійснюється на договірних засадах з метою одержання корисного ефекту її споживачем і прибутку банком [9, с. 101].

Споживач банківських послуг завжди має можливість вибору тої чи іншої послуги відповідно до потреб. Тому для цілісного розуміння механізму взаємодії банку зі споживачами в процесі продажу банківської послуги слід розглянути ринок банківських послуг, а у випадку, коли споживачем є населення – ринок роздрібних банківських послуг, або ж retail banking (англ. retail – «роздрібний, в роздріб»).

Розриваючи сутність роздрібною ринку банківських послуг, О. Собків [2] вказує, що це система економічних взаємин, що складається між його суб'єктами і забезпечує реалізацію попиту на різні послуги з боку клієнтів – фізичних осіб та пропозицію цих послуг банківськими установами. При цьому автор до учасників цього ринку відносить продавців послуг (комерційні банки та інші небанківські установи); посередників; органи державної влади; гарантів і поручителів та споживачів послуг (фізичні особи та приватні підприємці). Отож, вважається, що це ринок, що обслуговує фізичних осіб та приватних підприємців.

У іншому дослідженні [3] зауважено, що ринок роздрібних банківських послуг – це економічно обумовлена система взаємовідносин між його суб'єктами: банками, що забезпечують пропозицію роздрібних банківських послуг і формування на них ціни, та фізичними особами, що формують попит на різного роду послуги.

Автори статті [1] Н. Маслова, О. Песляк притримуються думки: «ринок роздрібних банківських послуг представляє собою ринок, на якому клієнти – фізичні особи – здійснюють купівлю банківських послуг для задоволення власних потреб».

Уточнюючи зазначене, вважаємо, до ринку роздрібних банківських послуг слід віднести ту частину послуг банківських установ, що надаються населенню (фізичним особам, домогосподарствам) для задоволення їх особистих потреб, не пов'язаних з підприємницькою діяльністю. Населення (домогосподарства) є постачальниками та споживачами ресурсів, саме вони заощаджують та інвестують доходи, мають різноманітні потреби, зобов'язання, наміри, які прагнуть реалізувати, у тому числі використовуючи послуги банків.

Банківські установи надають населенню різноманітні послуги шляхом виконання відповідних операцій. Враховуючи практику функціонування банківських установ та вимоги чинного законодавства, можна визначити наступну структуру ринку роздрібних банківських послуг, рис. 1.

Рис. 1. Ринок роздрібних банківських послуг за видами пропонованих послуг та здійснюваними банківськими операціями*

* Побудовано авторами.

Роздрібні банківські послуги, або послуги, що надаються банками населенню, фізичним особам, пов'язані як з безпосередньо банківською діяльністю, так і стосуються інших фінансових послуг та діяльностей.

Таких традиційних банківських послуг як відкриття поточних рахунків та їх розрахунково-касове обслуговування, грошові перекази, готівкові платежі, кредитні послуги, депозитні послуги, купівля-продаж валюти на сьогодні вже для задоволення потреб клієнтів недостатньо. Банки тепер пропонують фізичним особам додаткові напрями, що збільшують можливості безготівкових розрахунків та здійснення заощаджень. Це, у першу чергу, операції з платіжними картками, що покращують стан грошового обігу в

країні, сприяють розвитку сучасних технологій платежів. Слід зауважити, розвиток інформаційних технологій, необхідність швидкого прийняття рішень спонукали розробку банками дистанційних форм надання банківських послуг, зокрема інтернет-банкінгу (WEB-банкінг). Різноманітні мобільні додатки забезпечують зручний і безпечний доступ до власного рахунку цілодобово без відвідування установи банку.

Окрім того, банки для населення здійснюють операції з цінними паперами, пропонуючи послуги депозитарної установи, купівлю-продаж цінних паперів як брокери (дилери), ведуть діяльність з управління цінними паперами [10].

Провідні банківські установи пропонують фізичним особам диверсифікувати свої заощадження шляхом купівлі банківських металів, придбання пам'ятних та інвестиційних монет. Також, намагаючись створити безпечні умови щодо збереження майна клієнтів – фізичних осіб, банки пропонують послуги з перевезення валютних цінностей клієнтів та надають бажаним в оренду індивідуальні банківські скриньки.

Варто зазначити, сучасні банківські установи багато в чому виходять за рамки класичних банківських послуг. Це стосується зокрема страхового посередництва. Відповідно до закону [11], банківським установам забороняється діяльність у сфері матеріального виробництва, торгівлі (за винятком реалізації пам'ятних, ювілейних і інвестиційних монет) та страхування, крім виконання функцій страхового посередника. Таким чином, враховуючи власні переваги на ринку, банки співпрацюють з страховими компаніями та пропонують спільні продукти. Обидві установи отримують вигоди у вигляді додаткових джерел доходів, при цьому страхові компанії використовують мережу продажу банківських послуг для реалізації своїх продуктів [12].

Банківські установи відносяться до установ, діяльність яких підлягає ліцензуванню. Надання послуг на ринку роздрібних банківських послуг передбачає наявність отриманих ліцензії та дозволів, у першу чергу, Національного банку України (НБУ), а також Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (щодо послуг на фондовому ринку), міжнародних та національних платіжних систем (щодо емісії карток, їх обслуговування, еквайрингу).

Здійснюючи свою діяльність на ринку роздрібних банківських послуг, банки конкурують з іншими фінансово-кредитними установами: кредитними спілками, ломбардами, фінансовими компаніями (кредитні послуги); з професійними учасниками фондового ринку (купівля-продаж цінних паперів, управління ними); небанківськими фінансовими установами, яким НБУ видано ліцензії на переказ коштів; пунктами обміну валют інших кредитно-фінансових установ чи суб'єктів підприємницької діяльності, які діють на підставі агентських угод з уповноваженими банками (купівля-продаж валюти). Проте, на сьогодні банківські установи мають значні переваги, оскільки, як правило, їх послуги дешевші та користуються більшою популярністю у населення.

Для оцінки ринку роздрібних банківських послуг в Україні розглянемо динаміку темпів приросту окремих показників, що характеризують діяльність банківських установ за 2011–2017 рр., табл.1. Результати розрахунків засвідчують позитивний приріст з року в рік за депозитними послугами в іноземній валюті, грошовими переказами, операціями з платіжними картками. Решта з розглянутих показників засвідчує перемінні тенденції, зокрема 2014–2015 рр. характеризувались значним зменшенням за кредитними послугами, операціями з іноземною валютою. У 2017 р. сприятливі макроекономічні умови забезпечили приріст за усіма показниками надання банківськими установами послуг населенню.

Таблиця 1

Динаміка темпів приросту окремих показників ринку роздрібних банківських послуг в Україні, 2011–2017 рр., %*

Показники	у % до попереднього періоду						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Чисті кредити фізичним особам	-5,95	-15,82	9,02	-0,69	-33,33	-20,83	21,05
Кошти фізичних осіб, всього	13,04	17,95	20,38	-9,03	-0,25	8,71	9,61
Кошти фізичних осіб у іноземній валюті	13,24	21,43	1,07	13,23	0,47	11,16	1,67
Обсяг валюти, проданої банками населенню	20,89	-20,15	-23,91	-37,85	-84,34	27,76	575,92
Обсяг валюти, купленої банками в населення	10,46	-17,28	8,45	-48,85	-26,96	69,12	123,38
Обсяги приватних грошових переказів в Україну, всього	19,55	7,45	13,65	12,96	42,22	21,14	12,18
– через коррахунки банків	10,32	1,05	0,46	8,91	52,82	25,16	25,76
– через міжнародні платіжні системи	32,39	14,87	27,11	16,24	34,22	17,69	-0,24
Операції з використанням платіжних карток, емітованих українськими банками	27,81	28,73	23,54	11,25	20,98	30,62	31,95
Банківські пристрої самообслуговування	9,40	9,56	11,61	-9,30	-8,91	1,35	9,53
Платіжні термінали торговельні	17,63	41,40	43,57	-7,00	-2,56	14,63	16,15
Платіжні термінали банківські	4,36	-0,14	0,46	-13,69	-19,05	-3,67	0,89

*Складено авторами за даними НБУ [13, 14].

Масштаби розвитку ринку роздрібних банківських послуг великою мірою залежать від його інфраструктури, зокрема кількості діючих банків, їх структурних підрозділів, мережі банківських пристроїв самообслуговування (БПС), платіжних терміналів (торговельних та банківських). За даними НБУ, кількість

діючих банків з 2010 р. до 2017 р. зменшилась більше як на половину, з 175 до 82 одиниць відповідно. Також, відбувається скорочення кількості діючих структурних підрозділів банків, рис. 2. На фоні цього, мережа БПС та торговельних платіжних терміналів протягом зазначеного періоду, за винятком кризових 2014-2015 рр., зростала. У результаті, на кінець 2017 р. показник співвідношення кількості платіжних терміналів до чисельності постійного населення становив 6 тис. шт. на 1 млн населення [15]. Разом з тим, кількість банківських терміналів зменшується, рис. 2. Загальна кількість БПС на початку 2018 р. становила понад 37 тис. од., із них 18,6 тис. банкоматів; 1,4 тис. банкоматів із функцією приймання готівки; 17,1 тис. програмно-технічних комплексів самообслуговування [15].

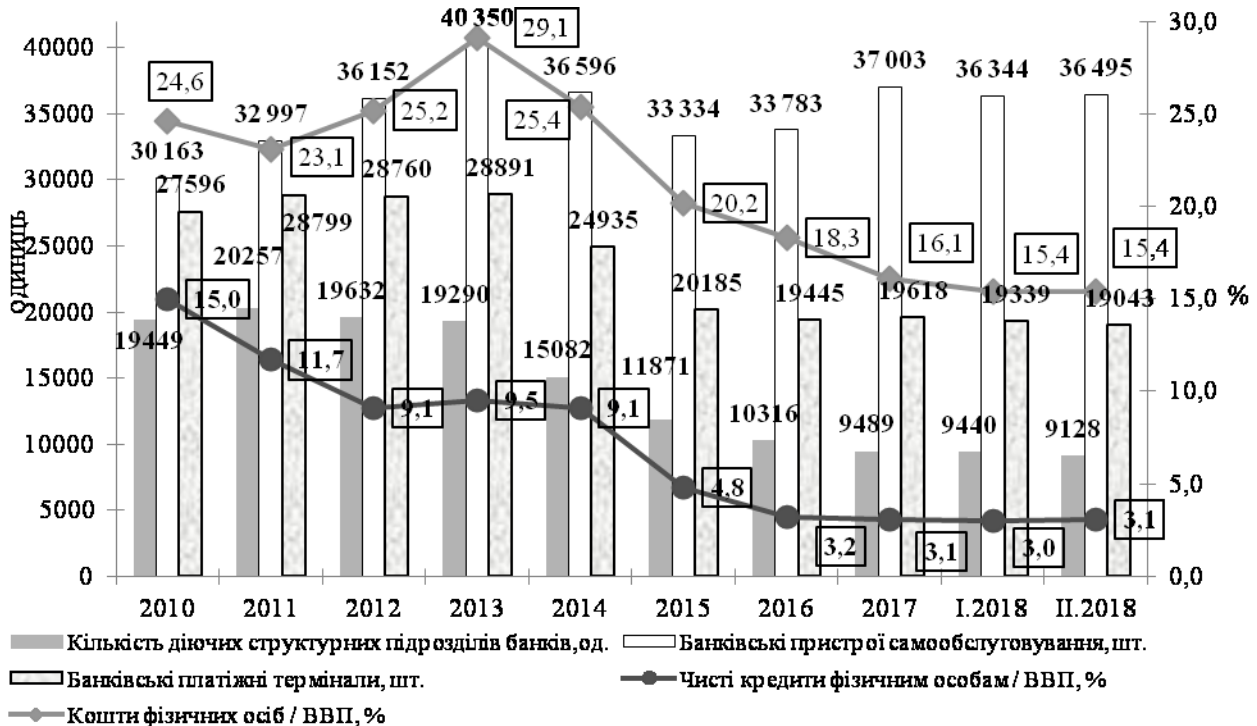

Рис. 2. Показники інфраструктури ринку роздрібних банківських послуг в Україні, рівень проникнення чистих кредитів та коштів фізичних осіб, 2010 р. – II квартал 2018 р.*

*Складено авторами за даними НБУ [13, 14].

Відносними показниками розвитку окремих напрямів ринку роздрібних банківських послуг є рівень проникнення чистих кредитів фізичних осіб та рівень проникнення коштів фізичних осіб в економіку. Як видно з рис. 2, зазначені показники з 2010 р. стрімко зменшились, що засвідчує низький рівень активності населення щодо отримання кредитів та розміщення коштів у банках.

Отже, ринок роздрібних банківських послуг в Україні має багато резервів для подальшого розвитку.

Вважаємо, що активізації ринку роздрібних банківських послуг сприятиме:

- розвиток банківської мережі з більшим наближенням до потенційних клієнтів;
- вивчення банками потреб ринку, пропонування клієнтам якісних послуг, впровадження банками інновацій;
- участь банківських установ у соціальних проектах, активне інформування відповідними службами банків про асортимент банківських послуг та формування у клієнтів потреби в отриманні банківських послуг;
- подальший розвиток дистанційних форм надання банківських послуг (інтернет-банкінг, мобільний банкінг);
- забезпечення банківськими установами безпеки надання послуг населенню.

Проте не усе залежить від діяльності банківських установ, які як будь-які суб'єкти ринку потребують безпечних умов функціонування. Відповідно активізації ринку роздрібних банківських послуг, в першу чергу, сприятиме соціально-економічна стабільність в країні; прозоре чітко врегульоване законодавство, що захищає права як клієнта, так і банківської установи; зростання добробуту громадян.

Висновки. Багатогранність банківської діяльності спричинила появу ринку роздрібних банківських послуг, що охоплює ту частину послуг банківських установ, що надаються населенню (фізичним особам, домогосподарствам) для задоволення їх особистих потреб, не пов'язаних з підприємницькою діяльністю.

Проведений аналіз показав, що більшість показників ринку роздрібних банківських послуг засвідчують низхідну динаміку. Банківські установи продовжують оптимізуватись, зменшують кількість відділень, що не завжди позитивно впливає на роздрібний ринок. Утім, споживач повинен отримувати послуги належної якості відповідно до своїх потреб та фінансової спроможності. Цьому сприятиме активніша діяльність банківських установ, зокрема щодо розвитку своєї мережі, поширення дистанційних способів обслуговування населення, пропонування якісних послуг та формування у клієнтів потреби в їх отриманні.

Література

1. Маслова Н. О. Актуальні проблеми та перспективи депозитної діяльності банків на ринку роздрібних послуг [Електронний ресурс] / Н. О. Маслова, О. І. Песляк. // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – Режим доступу : <http://fdk.org.ua/article/viewFile/29117/26236>

2. Собків О. Й. Суть роздрібного ринку банківських послуг та підходи до його сегментації [Електронний ресурс] / О. Й. Собків // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка. – 2011. – Вип. 18. – С. 441–446. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2011_18_59
3. Сороківська З. К. Ринок роздрібних банківських послуг : особливості формування та перспективи розвитку в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.04.01 – фінанси, грошовий обіг і кредит / Зоряна Казимирівна Сороківська. – Тернопіль : ТДЕУ, 2006. – 20 с.
4. Ярова А.В. Роздрібні послуги в діяльності банків [Електронний ресурс] / А.В. Ярова // Фінанси, облік і аудит. – 2016. – Випуск 1 (27). – С. 164–173. – Режим доступу : <http://faa.kneu.edu.ua>.
5. Голуб Г. Г. Ритейл у банківському секторі України / Г. Г. Голуб, О. П. Сідельник // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України : збірник наукових праць ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». – 2018. – Випуск 2 (130). – С. 53–57.
6. Лапко О. О. Демченко А. М. Інноваційні механізми ритейлу в банківському секторі України / О. О. Лапко, А. М. Демченко // Фінансово кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2015. – № 2. – С. 65–72.
7. Кириленко С. Нові підходи у наданні роздрібних банківських послуг в умовах розвитку цифрових мобільних технологій: досвід іноземних банків [Електронний ресурс] / С. Кириленко // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2016. – Вип. 4. – С. 62–70. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2016_4_7
8. Скалюк Р. В. Банківська система України: виклики та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Р. В. Скалюк, О. І. Русин // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. – № 2(1). – С. 120–125. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_2%281%29_24
9. Нагайчук Н. Г. Уточнення змісту банківської діяльності: риси і принципи [Електронний ресурс] / Н. Г. Нагайчук // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. – № 3. – С. 98–103. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2014_3_23
10. Євтух Л. Б. Особливості надання фінансових послуг банківськими установами на фондовому ринку / Л. Б. Євтух, І. В. Тяжкороб // Вісник Хмельницького національного університету. – 2018. – № 4. – С. 212–217.
11. Про банки і банківську діяльність : закон України № 2121–III від 07.12.2000 р. зі змінами і доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Козоріз Г. Г. Bancassurance як сучасний елемент фінансової безпеки / Г. Г. Козоріз, Л. Б. Євтух // Вісник Університету банківської справи. – 2018. – № 3. – С. 26–32.
13. Огляд банківського сектору. Серпень 2018 р. / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=75174148>.
14. Національний банк України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>
15. Огляд ринку платіжних карток та платіжної інфраструктури України за 2017 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79219

References

1. Maslova N. O. Aktualni problemy ta perspektyvy depozytnoi diialnosti bankiv na rynku rozdrubnykh posluh [Elektronnyi resurs] / N. O. Maslova, O. I. Pesliak. // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – Rezhym dostupu : <http://fkd.org.ua/article/viewFile/29117/26236>
2. Sobkiv O. Y. Sut rozdrubnogo rynku bankivskykh posluh ta pidkhody do yoho sehmentatsii [Elektronnyi resurs] / O. Y. Sobkiv // Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademii». Serii: Ekonomika. – 2011. – Vyp. 18. – S. 441–446. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2011_18_59
3. Sorokivska Z. K. Rynok rozdrubnykh bankivskykh posluh : osoblyvosti formuvannia ta perspektyvy rozvytku v Ukraini : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : spets. 08.04.01 – finansy, hroshovi obih i kredyt / Zoriana Kazymyryvna Sorokivska. – Ternopil : TDEU, 2006. – 20 s.
4. Yarova A.V. Rozdrubni posluhy v diialnosti bankiv [Elektronnyi resurs] / A.V. Yarova // Finansy, oblik i audyt. – 2016. – Vypusk 1 (27). – S. 164–173. – Rezhym dostupu : <http://faa.kneu.edu.ua>.
5. Holub H. H. RYTEIL u bankivskomu sektori Ukrainy / H. H. Holub, O. P. Cidelnyk // Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy : zbirnyk naukovykh prats DU «Institut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy». – 2018. – Vypusk 2 (130). – S. 53–57.
6. Lapko O. O. Demchenko A. M. Innovatsiini mekhanizmy rYTEILU v bankivskomu sektori Ukrainy / O. O. Lapko, A. M. Demchenko // Finansovo kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky. – 2015. – № 2. – S. 65–72.
7. Kyrylenko S. Novi pidkhody u nadanni rozdrubnykh bankivskykh posluh v umovakh rozvytku tsyfrovyykh mobilnykh tekhnolohii: dosvid inozemnykh bankiv [Elektronnyi resurs] / S. Kyrylenko // Visnyk Ternopils'koho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu. – 2016. – Vyp. 4. – S. 62–70. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2016_4_7
8. Skaliuk R. V. Bankivska sistema Ukrainy: vyklyky ta perspektyvy rozvytku [Elektronnyi resurs] / R. V. Skaliuk, O. I. Rusyn // Herald of Khmelnytskyi National University. – 2016. – № 2(1). – S. 120–125. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_2%281%29_24
9. Nahaichuk N. H. Utochnennia zmistu bankivskoi diialnosti: rysy i pryntsyppyy [Elektronnyi resurs] / N. H. Nahaichuk // Visnyk Universytetu bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy. – 2014. – № 3. – S. 98–103. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2014_3_23
10. Yevtukh L. B. Osoblyvosti nadannia finansovykh posluh bankivskymy ustanovamy na fondovomu rynku / L. B. Yevtukh, I. V. Tiazhkorob // Herald of Khmelnytskyi National University. – 2018. – № 4. – S. 212–217.
11. Pro banky i bankivsku diialnist : zakon Ukrainy № 2121–III vid 07.12.2000 r. zi zminamy i dop. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Kozoriz H.H. Bancassurance yak suchasnyi element finansovoi bezpeky / H.H. Kozoriz, L. B. Yevtukh // Visnyk Universytetu bankivskoi spravy. – 2018. – № 3. – S. 26–32.
13. Ohliad bankivskoho sektoru. Serpen 2018 r. / Natsionalnyi bank Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=75174148>.
14. Natsionalnyi bank Ukrainy : ofitsiyni sait [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.bank.gov.ua>
15. Ohliad rynku platizhnykh kartok ta platizhnoi infrastruktury Ukrainy za 2017 rik [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79219

Рецензія / Peer review : 08.11.2018   Надрукована / Printed : 11.12.2018
Рецензент: д. е. н., проф. Піщик Б. І.